

Lainvalmisteluosasto

LAUSUNTO

3.8.2015

OM 80/43/2015

Työ- ja elinkeinoministeriö

kirjaamo@tem.fi

Lausuntopyyntö 18.6.2015 (TEM/1210/03.01.01/2015)

OIKEUSMINISTERIÖN LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ LAIKSI UUSIUTUVILLA ENERGIALÄHTEILLÄ TUOTETUN SÄHKÖN TUOTANTOTUESTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa luonnoksesta laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain muuttamisesta. Oikeusministeriö esittää lausuntoon seuraavan.

Tuulivoimalaa koskeva kiintiöpäätös (17 b §)

Ehdotetun säännöksen mukaan kiintiöpäätöstä ei enää olisi mahdollista tehdä ja Energiaviraston olisi jätettävä hakemus tutkimatta, kun tuulivoimaloiden kokonaiskapasiteetti syöttötariffijärjestelmään hyväksymistä koskevien päätösten ja tehtyjen kiintiöpäätösten perusteella on ensimmäisen kerran tullut täyteen. Käytännössä kiintiö on jo nyt täynnä eli tämän lain voimaantulohetkestä alkaen kiintiöhakemukset tulisi jättää tutkimatta.

Voimassa olevan lain mukaan Energiaviraston on hylättävä kiintiöpäätöstä koskeva hakemus siltä osin kuin se ylittää syöttötariffijärjestelmään hyväksymistä koskevien hakemusten ja päätösten sekä kiintiöpäätösten nojalla käytettävissä olevan nimellistehon tuulivoimaloiden kokonaiskapasiteetista. Uuden ehdotuksen mukaan tällainen hakemus kuitenkin jätettäisiin tutkimatta, kun kokonaiskapasiteetti on tullut *ensimmäisen kerran* täyteen. Tätä perustellaan Energiavirastolle koituvan hallinnollisen rasituksen keventämisellä ja hallintomenettelyiden yksinkertaistamisella.

\\ohna01\Data\OM92xx\LAVO\YHTEINEN\LAUSUNTO\2015\tem 0308
(tuulivoima).docx

Käyntiosoite
Kasarmikatu 25
HELSINKI

Postiosoite
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO

Puhelin
02951 6001

Faksi
09 1606 7730

Sähköpostiosoite
oikeusministerio@om.fi

Uudistus tarkoittaisi siis käytännössä sitä, että kaikki uudet hakemukset jätettäisiin tutkimatta, kun ne nyt voimassa olevan lain perusteella tulisi hylätä.

Näyttää siltä, että hallinnon yksinkertaistaminen tarkoittaa tässä esityksessä ainoastaan aikaisemmin voimassa olleen vapautuvan kiintiön uudelleenhakemisen mahdollisuuden poissulkemista kokonaan (aikaisemmat HE 152/2010 vp ja HE 15/2014 vp). Nyt ehdotettu sääntelytapa on vaikea-selkoinen. Ehdotuksen luvussa 2.2. ensimmäisenä esitelty toteuttamisvaihtoehto vaikuttaisi paljon yksinkertaisemmalta kuin nyt ehdotettu syöttötariffipäätösten ja kiintiöpäätösten limittäisyys.

Herää myös kysymys, mikä merkittävä ero on hylkäävällä päätöksellä ja tutkimattajättämispäätöksellä Energiaviraston hallinnollisen rasituksen kannalta. Ehdotuksen mukaan hakemusta kiintiöpäätöksen saamiseksi (eli kiintiön vahvistamiseksi) ei voisi enää tehdä, eikä myöskään kiintiöpäätöstä voisi enää tehdä. Myös tutkimattajättämispäätös tulee kuitenkin perustella.

Ehdotuksen perusteluissa todetaan, että vahvistamalla tuulivoimalalle kiintiöpäätöksellä kiintiö kokonaiskapasiteetista *vain kerran* ei vaikutettaisi muiden sähköntuottajien asemaan asianosaisaseman synnyttävällä tavalla. Oikeusministeriö ei pidä perustelua pitävänä. Tällaisessa rakenteessa kiintiöpäätöksen vaikutukset vain aikaistuvat siihen hetkeen kun tuo kiintiön täyttävä kiintiöpäätös on tehty. Esityksestä saa sen käsityksen, että kiintiö on jo täynnä, eikä lain voimaantulon jälkeen yhdelläkään uudella sähköntuottajalla ole mahdollisuuksia hakea kiintiöpäätöstä. Kiintiötä ei siis mahdollisen päätösten kumoamisenkaan seurauksena voi enää vapautua muiden käytettäväksi.

Tämä on sähkön tuottajien yhdenvertaisuuden kannalta ongelmallista, mutta syöttötariffijärjestelmän alas ajamisen kannalta perusteltua. Kuitenkin oikeusministeriö pitää kyseenalaisena sitä, että tutkimatta jättäminen vähentäisi ratkaisevasti Energiaviraston hallinnollista työtä suhteessa nyt voimassa olevan lain mukaiseen hylkäävän päätöksen tekemiseen. Lähinnä kyse onkin siitä, että kiintiötä ei vapaudu enää muiden käyttöön.

Oikeusministeriö pitää kiintiöpäätösten kahden vuoden voimassaoloaikaa ja näin syntyviä ”siirtymäaikoja” perusteltuina. 3 momentin merituulivoimalakokeilua koskeva säännös on kuitenkin erikoinen kohdistuessaan yksittäiseen hankkeeseen.

Valituskielto (55 §:n 4 mom)

Ehdotuksen 55 §:n uuden 4 momentin mukaan Energiaviraston 17 b §:n nojalla tekemään päätökseen jättää kiintiöpäätöstä koskeva hakemus tutkimatta ei saa hakea muutosta.

Ehdotus vastaa perustelujen mukaan voimassa olevaa muutoksenhakusääntelyä, jonka mukaan päätökseen, jolla Energiavirasto on päättänyt olla antamatta 17 b §:ssä tarkoitetun kiintiöpäätöksen, saa hakea oikaisua Energiavirastolta, mutta siihen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Ehdotettu 4 momentti on ristiriidassa saman pykälän 1 momentin kanssa, jonka mukaan 17 b §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua Energiavirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään. Ehdotettu 4 momentin sanamuoto sulkee pois sekä oikaisun että ylimääräisen muutoksenhaun. Mikäli ehdotetun 4 momentin tarkoituksena on sulkea pois vain mahdollisuus hakea oikaisuvaatimukseen saatuun päätökseen muutosta hallinto-oikeudelta, tulisi ehdotuksen sanamuodon olla ” - - ei saa hakea muutosta *valittamalla*.”. Selkeämpää voisi olla se, että uusi säännös lisätsi 2 momenttiin, jossa valituskiellosta jo säädetään.

Oikeusministeriö kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että niin voimassa olevan 55 §:n sääntelyn kuin nyt ehdotetunkaan valituskiellon suhdetta PL 21 §:n ei ole lakien esitöissä pohdittu. Valituskieltoa perustellaan sillä, että tutkimatta jättäminen koskee ainoastaan tilanteita, joissa tuulivoimaloiden kokonaiskapasiteetti on kokonaisuudessaan käytetty. Esityksessä ei ole huomioitu perustuslain 21 §:ssä turvattua oikeutta saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Lisäksi PL 21 §:n 2 momentin mukaisesti oikeus hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet tulee turvata lailla.

Osastopäällikön sijaisena
lainsäädäntöjohtaja

Lena Andersson

Lainsäädäntösihteeri

Anna-Stiina Tarkka

